

عنوان مقاله:

ارزیابی عملکرد دانه و صفات زراعی ژنوتیپ های خارجی کنجد (*Sesamum indicum L.*) در شرایط تنش خشکی

محل انتشار:

دوفصلنامه تولید و فرآوری محصولات زراعی و باغی، دوره 12، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

مجید غلامحسینی - (AREEO - Agricultural Research, Education and Extension Organization)

سعدالله منصوری - (AREEO - Agricultural Research, Education and Extension Organization)

بهرام مسعودی - (AREEO - Agricultural Research, Education and Extension Organization)

فرناز شریعتی - (AREEO - Agricultural Research, Education and Extension Organization)

خلاصه مقاله:

با وجود قابلیت بالای تولید کنجد در کشور، عملکرد و کارایی مصرف آب آن پایین است. بنابراین شناسایی ژنوتیپ هایی با عملکرد دانه بالا به ویژه در شرایط تنش خشکی برای توسعه کشت این گیاه ضرورت دارد. بدین منظور پاسخ کمی و کیفی ۲۰ ژنوتیپ وارداتی کنجد به شرایط تنش خشکی در اقلیم نیمه خشک ایران در کرج (مزارع تحقیقاتی موسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر) طی سال های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار گرفت. آزمایش در قالب طرح پایه بلوک های کامل تصادفی به صورت کرت های خرد شده با سه تکرار اجرا شد. تیمارهای آبیاری در دو سطح شامل آبیاری کامل و تنش خشکی در کرت های اصلی و ژنوتیپ های کنجد (۲۰ ژنوتیپ وارداتی همراه با یک رقم داخلی به عنوان شاهد) در کرت های فرعی قرار گرفتند. بر اساس نتایج ژنوتیپ های شماره ۶، ۸، ۱۲ و ۱۷ در گروه زودرس، ژنوتیپ های شماره ۱، ۲، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ در گروه میان رس، ژنوتیپ های شماره ۳، ۴، ۵، ۷، ۹، ۱۳ و ۱۵ در گروه دیررس و رقم داخلی اولتان در گروه خیلی دیررس دسته بندی شدند. در بین ژنوتیپ ها، ژنوتیپ شماره ۷ با شاخص سطح برگ ۳/۲۷ بیشترین و ژنوتیپ شماره ۲۰ با شاخص سطح برگ ۱/۰۰ کمترین این صفت را دارا بودند. همچنین نتایج بیانگر آن بود که تیمار تنش خشکی ۳۵، ۴۴ و ۳۵ درصد به ترتیب تعداد کپسول در بوته، تعداد دانه در کپسول و وزن هزار دانه را کاهش داد. از طرف دیگر در تمامی ژنوتیپ ها اعمال تنش خشکی باعث افت عملکرد دانه و ماده خشک شد. نتایج بیانگر آن است که ژنوتیپ شماره ۶ با ۵۰ درصد کاهش عملکرد دانه بیشترین و ژنوتیپ شماره ۱۱ با ۲۶ درصد افت عملکرد دانه کمترین تاثیرپذیری را از اعمال تنش نشان دادند. در صفت عملکرد دانه، ژنوتیپ شماره ۷ در هر دو تیمار آبیاری به طور معنی داری بیشترین مقدار عملکرد دانه را داشت (۱۵۳۱ و ۱۱۰۷ کیلوگرم در هکتار به ترتیب در تیمار آبیاری کامل و تنش خشکی). با این حال به دلیل طول دوره رشد کوتاه تر، افت کمتر عملکرد دانه در شرایط تنش خشکی و عملکرد روغن بالا، ژنوتیپ شماره ۱۱ نیز به عنوان ژنوتیپ برتر در نظر گرفته شد.

کلمات کلیدی:

Day to maturity, Irrigation treatments, Oil yield, Water use efficiency, Yield components

اجزای عملکرد، تیمار آبیاری، روز تا رسیدگی، عملکرد روغن، کارایی مصرف آب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1518221>

